

Sociaal Economische Raad

**Interimadvies inzake de waarborging van de
groei, duurzaamheid, kwaliteit, en
sociaaleconomische acceptatie en
toegankelijkheid van werkgelegenheid**

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com
Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD Interimadvies van de SER Augustus 2020	
1	Datum advies Augustus 2020
2	Afkomstig van Sociaal Economische Raad
3	Betreeft Interimadvies inzake de waarborging van de groei, duurzaamheid, kwaliteit, en sociaaleconomische acceptatie en toegankelijkheid van werkgelegenheid. Interim vanwege de beperkte beschikbare tijd tot 7 april 2020, waarbij het mandaat van de vigerende SER-leden en plaatsvervangende leden vervalt.
4	Direct verantwoordelijke instanties President van de Republiek Suriname
5	Type advies Ongevraagd advies
6	Overwegingen voor het uitbrengen van het advies Suriname heeft een zeer kleine, open, en op mijnbouw gebaseerde economie. De afhankelijkheid van de mijnbouw is in de afgelopen dertig jaren verder toegenomen. De werkgelegenheidsstructuur is een gevolg van de typische economische structuur en groeicycli. De resulterende werkgelegenheidsstructuur is er één, waarin de sectoren, die de grootste bijdrage leveren aan deviezeninkomsten en het BBP, een zeer kleine bijdrage leveren aan werkgelegenheid. Omgekeerd is de werkgelegenheid grotendeels afhankelijk van de z.g. 'lokale economie', die een relatief kleine bijdrage levert aan de deviezeninkomsten en het BBP.

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 1.18-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

Hoewel de bevolkingsgroei in Suriname in de afgelopen decennia is afgenomen is de toename van de arbeids-actieve-leeftijdsgroep nog steeds significant in een economische omgeving, die gekenmerkt wordt door a) de effecten van de internationale ‘commodity crisis’ vooral in de mijnbouwsector en daaraan gerelateerde reductie van de overheidscapaciteit om economische stimulus te verschaffen, b) de structureel trage creatie van arbeidsplaatsen, vooral in de productieve (particuliere) sectoren, en c) een door de jaren heen structureel onvermogen om *sociaaleconomisch aanvaardbaar* emplooi te scheppen, m.a.w. dat past bij de aspiraties, oriëntatie, en drijfveer van de bevolking.

Bovenstaande analyse leidt tot de conclusie, dat de onderbenutting van arbeid, waaronder open werkloosheid van vrouwen, mensen uit het binnenland, drop-outs, en jongeren, in toenemende mate een primaire ontwikkelings- en werkgelegenheidsuitdaging is, die beantwoord moet worden. Het recht op arbeid omvat immers het recht op adequate mogelijkheden om economisch actief te zijn en toegang te hebben tot rechtvaardig inkomen, sociale voorzieningen en bescherming, ondernemerschap en beroepsopleidingen. Het stimuleren van banengroei, die bijdraagt aan de inkomens- en sociale zekerheid en weerbaarheid van vooral arme gezinnen, is het strategisch doel voor het arbeidsmarkt- en werkgelegenheidsbeleid, en oefent een neerwaartse druk uit op armoede, (jeugd)werkloosheid, workingpoor, informele sector, contract- en migrantenarbeid, het tekort aan skilled workers, etc.

Daarnaast heeft Suriname te maken met nationale -, regionale – en internationale arbeidsmobiliteit:

- Mensen worden opgeleid om vervolgens naar het buitenland te vertrekken vanwege het ontbreken van geschikte arbeidsplaatsen en de (verslechterde) sociaaleconomische omstandigheden;
- Alhoewel er geen sprake is van een vrije arbeidsmarkt (behalve CARICOM-ingezetenen behoort iedereen een werkvergunning te hebben), zijn er vele Haïtianen, Guyanezen, Brazilianen, Venezolanen en nu Cubanen, die vaak illegaal het land binnenkomen, vaak in de informele sfeer te werk gesteld worden en een neerwaartse druk op de loonprijzen uitoefenen.

Naast het bovenstaande zijn er tevens internationale ontwikkelingen die, vanwege de toenemende graad van technologische democratisering in de globaliserende wereld, toegang bieden tot robotisering, automatisering en kunstmatige intelligentie, welke op hun beurt weer hun weerslag hebben op de vraag, vorm en kwaliteit

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

van arbeid, in de productie van (zowel low als high value) goederen en diensten.

Door de plenaire van de SER werd in februari 2019 de Cluster Commissie Werkgelegenheid (samenvoeging van de Commissies Sociaal-Economisch Beleid, Sociaal-Economische Planning en Marktwerking) belast met de taak om het proces ter formulering van het advies te coördineren. *Zie bijlage: Samenstelling van de SER Cluster Commissie Werkgelegenheid.*

De SER heeft geen middelen en deskundigheid om een uitgebreide studie te verrichten naar de complexe problematiek met betrekking tot werkgelegenheid. Daarom is gekozen voor het verrichten van een 'quick scan' middels welke de belangrijkste pijnpunten en prioriteiten inzake werkgelegenheid in kaart zijn gebracht, op basis waarvan adviezen zijn geformuleerd, die als beleidsprioriteiten gehanteerd kunnen worden. Bij de uitvoering van de 'quick scan' is door de Gemengde Commissie gebruik gemaakt van de expertise van twee externe consultants, t.w. drs. Rowan Noredjo (onder-directeur Arbeidsinspectie van het Ministerie van Arbeid, Technologie en Milieu) en drs. Lillian M. Wiebers (onafhankelijke management consulting professional, voormalig vicevoorzitter van de Women's Business Group Foundation), die hun werkzaamheden hebben uitgevoerd op basis van een door de SER ontwikkelde T.O.R. en Werkplan m.b.t. hun specifieke benadering van het thema werkgelegenheid gelet op de beperkte beschikbare tijd.

Werkwijze ter formulering van het advies

De consultants hebben ter uitvoering van de opdracht relevante documentatie en verslagen van workshops, internationale seminars, etc. bestudeerd en gesprekken gevoerd met relevante actoren/instanties, die inzicht geven in zgn. "low-hanging fruits" als het gaat om investeringen in specifieke sectoren/productgroepen, die een direct positief effect hebben op de creatie van werkgelegenheid.

Er is ook getracht om een aantal succesvolle ondernemers te betrekken, omdat zij al in werkgelegenheid voorzien, de procedures kennen, startende bedrijven kunnen helpen om bepaalde problemen te vermijden, misschien zelfs joint ventures met nieuwe bedrijven kunnen aangaan om de kans op succes te vergroten, en wellicht mogelijkheden hebben om meer te investeren; echter, vanwege de beschikbare resources, i.h.b. de

SER-Interim Advies Werkgelegenheid

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

tijdspanne, is dit niet gelukt.

De eindrapportages van de deskundigen (zie bijlagen) hebben als basis gediend voor het onderhavige SER-interimadvies.

1 De economie wordt gekendmerkt door een lage diversificatiegraad, het uitblijven van private investeringen, beperkingen voor het concurrentievermogen, en gebrekkige ondersteunende instituten
De Surinaamse economie presteert vaak ruim onder het gemiddelde in verschillende zgn. business performance ranglijsten, zoals de Doing Business Index, Innovation & Competitiveness Index.

2 Er zijn sectoren waar er potentieel veel meer waardecreatie bewerkstelligd kan worden en daarmee meer werkgelegenheid tot stand gebracht kan worden.

De bosbouwsector is hiervan toonaangevend: de benutting van het bos is de afgelopen jaren erg kortzichtig geweest, waarbij niet duurzame boskap is toegepast en voornamelijk rondhout is geëxporteerd. Met export van rondhout wordt er geen waarde aan het gekapte hout toegevoegd.

3 Arbeitsplaatscreatie dient tenminste aan enkele randvoorwaarden te voldoen

Arbeitsplaatscreatie staat niet op zichzelf, maar is verweven met de ontwikkeling van Micro-, Kleine- en Middelgrote Ondernemingen (MKMO), het genereren van deviezen, training en opleiding, waarde toevoeging en –creatie, etc. Enkele belangrijke condities voor arbeidsplaatscreatie zijn:

- Een bewuste strategie van een meer importgerichte – naar een meer waarde toevoegde (value added) en toenemende waarde (value increasing) productiegerichte structuur;
- Imports substitutie (deviezen besparen);
- Er kan een behoorlijke waarde lokaal worden toegevoegd, bij voorkeur voor de export (deviezen verdienen);
- Het bevorderen van MKMO;

**Bevindingen van de
SER
m.b.t. de
werkgelegenheid**

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

- Het produceren van een internationaal moeilijk na te bootsen uniek product of dienstverlening, dus meer gefocust op een duurzaam competitief product;
- Op maat gemaakte incentives, die een stimulans geven aan het hierboven gestelde, en bedrijven doen uitbreiden /diversifiëren, en in het verlengde hiervan (sociaaleconomische acceptabele) arbeidscreatie bewerkstelligen.

4 Er ontbreekt een goed en gericht beleid op het gebied van arbeidsmigratie

Er ontbreekt een duidelijke visie en strategie als het gaat om arbeidsmigratie. In het verlengde hiervan is er geen gericht beleid en geschiedt arbeidsmigratie, zij het nationaal of regionaal, “by default” in plaats van “by design”. Alhoewel er geen sprake is van een vrije arbeidsmarkt (behalve CARICOM-ingezetenen behoort iedereen een werkvergunning te hebben), betreden vele Haïtianen, Guyanezen, Brazilianen, Venezolanen en nu Cubanen de arbeidsmarkt zonder dat er enig zicht hierop is.

5 Er is een beperkte beschikbaarheid van specialistische deskundigheid op werkgelegenheidsgebied.

Deskundigheid en valide en betrouwbare werkgelegenheidsdata voor geheel Suriname en specifieke doelgroepen, zijn een voornamelijk uitdaging om gebruikmakend van arbeidsmarktanalyse, -strategie en beleidsformulering verandering te brengen in de Surinaamse context. Verhoging van specialistische deskundigheid op het gebied van werkgelegenheidsanalyse en -beleid en meer en betere werkgelegenheidsinformatie en -statistieken zijn een voornamelijk voorwaarde voor de ontwikkeling en aanname van duurzame plannen en actieprogramma's op dit beleidsgebied. Het (duurzaam) bijeenbrengen van de deskundigen van de sociale partners en lokale technische deskundigheid, is de eerste stap in het bereiken van consensus over de vraagstukken rond de meting van werkgelegenheidsvraagstukken, 'probleemanalyse' en de strategische en beleidsopties voor vooruitgang.

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

6 Er zijn verscheidene internationale conventies en protocollen, die Suriname nog niet heeft geratificeerd

In totaal zijn er 52 protocollen nog niet geratificeerd door de Republiek Suriname, waaronder:

- C078 – Medical Examination of Young Persons (Non-Industrial Occupations) Convention, 1946 (No. 78)
- C102 - Social Security (Minimum Standards) Convention, 1952 (No. 102)
- C121 - Employment Injury Benefits Convention, 1964 [Schedule I amended in 1980] (No. 121)
- C128 - Invalidity, Old-Age and Survivors' Benefits Convention, 1967 (No. 128)
- C130 - Medical Care and Sickness Benefits Convention, 1969 (No. 130)
- C141 - Rural Workers' Organisations Convention, 1975 (No. 141)
- C142 - Human Resources Development Convention, 1975 (No. 142)
- C143 - Migrant Workers (Supplementary Provisions) Convention, 1975 (No. 143)
- C148 - Working Environment (Air Pollution, Noise and Vibration) Convention, 1977 (No. 148)
- C155 - Occupational Safety and Health Convention, 1981 (No. 155)
- C159 - Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) Convention, 1983 (No. 159)
- C160 - Labour Statistics Convention, 1985 (No. 160)

1 Korte termijn adviezen van de SER mbt MKMO (2019) daadwerkelijk uitvoeren

2 Beperkingen voor toegang tot exportmarkten (voor de agrosector) aanpakken

- Beperkingen voor toegang tot exportmarkten (voor de agrosector) aanpakken, met name door:
- inspecties en certificeringsfaciliteiten voor (voedings)kwaliteit te verbeteren;
 - certificeringsfaciliteiten voor (voedings)kwaliteit te optimaliseren;

9 Adviezen voor de korte termijn

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongapoen@gmail.com, mobile 8857410

- markttoegang te verbeteren, in het bijzonder door niet-tarifaire handelsbelemmeringen aan te pakken in CARICOM;
- producenten meer technische ondersteuning te bieden zodat zij aan de normen kunnen voldoen;
- bovengenoemde richtlijnen coördineren met programma's van andere ontwikkelingspartners actief in de betreffende subsectoren.

3 Transparantie voor bedrijvigheid

- Inventarisatie en publicatie van de bestaande procedures;
- Eisen voor toegang tot het land voor investeringen in de landbouw teneinde potentiële geïnteresseerde investeerders meer transparantie en informatie voor investeringsbesluiten te bieden;
- Institutioneel raamwerk voor het bevorderen van investeringen verduidelijken door de oprichting van één overheidsinstantie, die bevoegd wordt voor het bevorderen van investeringen en door de bevoegdheid van deze instantie wettelijk te regelen in het kader van de herziening van investeringswet;
- Institutionele versterking (capaciteit en kwaliteit) van INVESTSUR.

4 Local Content

Bestaande leveranciersrelaties moeten beoordeeld worden tussen grote winningsoperaties en lokale toeleveranciers, en ontwikkelingskansen en -behoeften moeten geïdentificeerd worden voor toeleveranciers (evt. in samenhang met incentives voor afnemers) teneinde meer verbindingen tot stand te brengen tussen de winningssector en de rest van de economie.

5 Afstoten staatsbedrijven

Staatsbedrijven (in het bijzonder die bedrijven die weinig opleveren, of tenminste op basis van informatie verkregen uit een interne toetsing van de juridische en beleidsmatige eisen voor het bevorderen van

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

privatiseringen) dienen afgestoten te worden naar de private sector conform een open en transparant proces. Een actieplan moet opgesteld worden voor het prioriteren en samenstellen van specifieke investeringsmogelijkheden voor ondernemingen; een belangrijke voorwaarde voor de private beheerder is dat deze erin investeert wat rechtstreeks leidt tot arbeidscreatie. Hierbij valt te denken aan onder andere de volgende staatsbedrijven:

- Gemeenschappelijke Plantaardige Oliën en Vetten bedrijven N.V. (GPOV N.V.)
- Landbouw Maatschappij Brokopondo N.V. (voorheen Phedra)
- Landbouw Maatschappij Victoria N.V.
- Stichting Agrarische Kernbedrijven in Nickerie (SAKN)
- Rijstinstituut in Suriname (RIS)
- Surinaamse Citrus Centrale (SCC)
- Surinaamse Cultuur Maatschappij (Marienburg)
- Surinaamse Landbouwbedrijven N.V. (SurlandN.V.)
- Suriname Rice Operation N.V. (SRO N.V.)
- Tropica Food Industrie N.V.
- Stichting Rijst Ontwikkeling Instituut Suriname (ROIS).

6 Specialisatie en Waardetoevoeging

Fiscale modellen opstellen ten einde inzicht te verkrijgen in de implicaties van incentives voor het realiseren van specialisatie, waarde toevoeging, export, inkomsten en het aantrekken van investeringen. Enkele voorbeelden van deze incentives zijn:

- (Temporele) importproductheffing verhoging, met geleidelijke verlaging (importheffing zorgt voor een stimulans binnen de sector om niet te gaan voor efficiency) nadat een value chain scan verricht is, die inherente belemmeringen bloot legt. Bijzonder interessante product(groepen) zijn opgenomen in Bijlage E.
- Diverse positieve stimuleringsmaatregelen (zoals korting op heffing inputs, clustervorming, korting op

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

leningen, kapitaalgoederen, energie en water efficiëntie, promoties via ambassades, etc.) aan de dag leggen waardoor:

- de kostprijs van deze lokaal geproduceerde commodity's omlaag gaan, en
- export markten gevormd worden (in het bijzonder voor vlees, groente, fruit en visproducties).

7 Investeringsvriendelijk klimaat

Het beleidskader voor investeringen verbeteren ter bevordering van investeringen in de landbouw en directe buitenlandse investeringen in het algemeen, door de wettelijke bescherming van investeerders te verbeteren en de investeringsstimulansen bij te werken in een herziening van de Investeringswet.

Bijvoorbeeld in de agrosector zijn de subsectoren, die een groot potentieel hebben voor het aantrekken van nieuwe investeerders en het genereren van ontwikkelingsvoordelen voor Suriname: groenten/fruit, granen/dierenvoer, kokosnoten, varkensvlees en aquacultuur. Een gezond investeringsklimaat moet er in deze sectoren voor zorgen, dat er voldoende mogelijkheden zijn voor:

- Versterking van de productiecapaciteit;
- Training & coaching (business economics, financiering aanvragen, businessplan schrijven, etc.), waarbij het aanbod aan vakspecifieke opleidingen (w.o. teelttechnieken, omgaan met pesticiden, voedselveiligheid, internationale standaarden, farmer field schools, tuinbouwscholen, etc.) bij SPWE, SAO, LVV, etc. verbreed en verdiept moet worden. Hierbij moet worden meegenomen worden het aanbieden van vakspecifieke opleidingen in de olie & gas sector (i.s.m. Staatsolie);
- GAP /HACCP-trainingen;
- Grond t.b.v. agrarische activiteiten;
- Versoepeling en transparantie afgifte vergunningen (w.o. werkvergunningen, en herziening van de wet hierop).

Een ander voorbeeld is te vinden in de bosbouw, waar er vooral rondhout wordt geëxporteerd waar Suriname

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

weinig mee verdient. De exportwaarde van rondhout is ca. US\$ 120 per m³, terwijl gezaagd hout US\$ 333 per m³ oplevert en gereed product zoals meubels zelfs US\$ 643 per m³ (dit waren prijzen in 2013, updates!). Door de export van rondhout verliest Suriname dus veel inkomsten. Alleen al hierom zal een verbod op export van rondhout en investeren in incentives van het moderniseren van verwerkingscapaciteit de staat meer opleveren.

Enkele gefinancierde activiteiten, die met het bovenstaande in lijn moeten worden gebracht zijn:

- ISDB-lening: “Stimulering Landbouwsector”/ Reverse Linkage rijstproject;
- IDB-lening: agrarische innovatieprojecten: zuurzak/ananas/markoesa/citrus/kassenteelt;
- IDB-lening: Installeren van een disease-monitoringsysteem;
- Israel-lening: “Agro Industrial Park”/pluimveebedrijf/ melkveebedrijf/ groentebedrijf; “Landbouwoontwikkeling Brokopoondo”;
- Financieringsmodaliteiten: KMO Fonds III/Agrarisch Krediet Fonds /SAMAP-grant;
- IDB: Nationaal agrarisch voedselveiligheidssysteem.

8 Seminar

Er dient een seminar rondom werkgelegenheid georganiseerd te worden, om:

- Expertise in kaart te brengen;
- Internationale netwerken aan te boren;
- Organisaties als SAO, SHTTC en SPWE op (verder) lijn te brengen met beleidsintenties;
- Informatie op te doen voor een Nationaal Werkgelegenheidsplan (laatste dateert van 2008).

		<p><u>9 Ratificeren van internationale conventies</u></p> <p>Prioriteit geven aan die protocollen, die richtinggevend en investering bevorderend zijn.</p> <p><u>10 Versterking Instituten en dataverzameling</u></p> <ul style="list-style-type: none">▪ In de eerste plaats handhaving en controle van de nieuwe en bestaande arbeidswetgevingen;▪ De professionele versterking van de Arbeidsinspectie;▪ Versterking van organisatorische units van het Ministerie van Arbeid en van het Ministerie van Binnenlandse Zaken;▪ Uitvoeren van de Decent Work Country Program 2;▪ Het verrichten van een onderzoek naar de omvang en karakteristieken van de informele sector.
10	Adviezen voor de langere termijn	<p><u>1 Lange-termijn adviezen van de SER m.b.t. MKMO (2019) daadwerkelijk uitvoeren</u></p> <p><u>2 Sectorale strategische plannen</u></p> <p>Strategische actieplannen ontwikkelen en uitvoeren gericht op beleidshervorming ter bevordering van investeringen in twee (sub)sectoren (bv voor de agrosector zijn de subsectoren, die een groot potentieel hebben voor het aantrekken van nieuwe investeerders en het genereren van ontwikkelingsvoordelen voor Suriname: groenten/fruit, granen/dierenvoer, kokosnoten, varkensvlees en aquacultuur). Door middel van diepgravend onderzoek van elke (sub)sector:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ De belangrijkste investerings- en exportbeperkingen identificeren;▪ Hervormingsplannen ontwikkelen, die de beperkingen verlichten;

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

- Waarde voorstellen voor investeerders en lijsten van investeerdersdoelgroepen opstellen;
- Handreikingen inleiden voor lokale en buitenlandse investeerders door ondersteuning in de vorm van informatie en het elkaar helpen vinden (*match-making*);
- Een inter-ministeriele taakgroep Projectuitvoering oprichten voor het uitvoeren van deze investeringspromotieplannen.

3 Natural Resource country-assessment

Een uitvoerig geologisch programma financieren en introduceren voor het verzamelen, interpreteren en stimuleren van nieuwe geologische gegevens betreffende de beschikbaarheid van delfstoffen, om zodoende investeerders voor bedrijvigheid aan te trekken.

4 Voorbereiden op vloeibare organisaties

De 21^e eeuw, met daarin toonaangevend de voortschrijdende globalisatie en democratisering van technologie, zullen resulteren in een competitief landschap waarin ondernemingen genoodzaakt zullen zijn om met continu veranderende organisatie, zgn. vloeibare organisatie, te werken ten einde snel te kunnen schakelen op veranderende omstandigheden terwijl de kosten zolang mogelijk gehouden worden. Vloeibare organisaties met permanent wisselende structuren en karakter zorgen voor de volgende vormen van werkgelegenheid, die de overheid moet tegemoetkomen (flexibele scholing / cursussen, virtuele leeromgevingen, tegemoetkoming voor perioden zonder contract, etc.):

- ‘Full-timefixed employment’: waarbij de werker overeenkomt om dagelijks gedurende een bepaalde tijd vooraf gespecificeerde werkzaamheden te verrichten tegen een vooraf vastgestelde beloning;
- ‘All-time variable employment’: op afroep van de werkgever gedurende een bepaalde tijd, per tijdseenheid een uiteenlopend assortiment van werkzaamheden te verrichten tegen een vooraf

SER-Interim Advies Werkgelegenheid

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: jmro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

- vastgestelde beloning; het een en ander uitgaande van een vooraf afgesproken minimum inzet op week- of maandbasis;
- 'Flexitime': arbeidsverbintenissen, die de werkers de gelegenheid bieden om zelf te bepalen hoe lang en wanneer zij zullen werken om binnen een vooraf vastgestelde periode aan vooraf gespecificeerde productie-verplichtingen te voldoen;
 - 'Subcontracting': overeenkomsten voor het periodiek aanleveren van een vooraf overeengekomen input-pakket op vooraf vastgestelde tijdstippen;
 - Thuiswerk: overeenkomsten voor het verzorgen van vooraf vastgestelde werkzaamheden, die thuis kunnen worden verricht.

5 Onderwijs

Onderwijs moet afgestemd worden op het voorgaande (bv met de introductie van virtuele leeromgevingen).

6 Labour Market Information System (LMIS)

De ILO was hier indertijd mee gestart maar had problemen dit systeem rond te krijgen. CARICOM heeft pogingen ondernomen om dit van de grond te krijgen met name om de vrije beweging van arbeid (binnen de CARICOM) te kunnen meten. Op 18 mei 2018 zijn door de CARICOM 4 documenten opgesteld waaronder de procedures en 'manuals' voor het gebruik van de website/systeem. Eveneens zijn de wachtwoorden reeds aan de verschillende landen verstrekt. Zo gauw de ondertekening van de MOU een feit is, kan van start gegaan worden met de invoer van data in het systeem.

In het kader van de opzet van het nationaal arbeidsmarkt informatiesysteem (NLMIS) heeft de afdeling

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

	<p>Arbeidsstatistieken van het ministerie van Arbeid in april 2016 een sessie gehouden met producenten van arbeidsmarkt data binnen het ministerie om na te gaan welke knelpunten aanwezig zijn en welke data geleverd kan worden voor het LMIS. De voorbereidingen om over te gaan tot de opzet van het Nationaal Arbeidsmarktsysteem zijn reeds gedaan door het ministerie en het systeem moet nu geïmplementeerd worden.</p>
<p>11</p>	<p>A Referenties</p> <p>Ferrier D., 2019. <i>Concepties over de arbeidsplaats als instituut voor betrokkenheid in activiteiten leidend in het scheppen en rechtmatig verdelen van welvaart en welzijn</i>. Centrum voor Economisch en SociaalWetenschappelijk Onderzoek, Paramaribo.</p> <p>S.n., s.d. <i>De toekomst van werk. Omarm het vraagtelen</i>. S.l.</p> <p>Schalkwijk M., 2020. <i>De houtsector kan met goed Beleid meer Inkomen en Werkgelegenheid opleveren</i>. Paramaribo.</p> <p>World Bank, 2017. <i>Suriname Sector Competitiveness Analysis: Identifying Opportunities and Constraints to Investment and Diversification in the Agribusiness and Extractives Sectors</i>. World Bank, Washington, DC. License: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO</p> <p>B TOR en Werkplan</p> <p>C Consultaties</p> <p>Lilian M. Wiebers: “Ter ondersteuning aan de clustercommissie Werkgelegenheid i.v.m. de samenstelling van het SER eigen initiatief interimadvies over Werkgelegenheid aan de Regering en DNA teneinde een bijdrage te leveren aan mogelijkheden voor het scheppen van nieuwe duurzame arbeidsplaatsen”</p>

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)

Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120

E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com

Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

Rowan Noredjo: “Finaal Concept Verslag”

D Samenstelling van de SER Cluster Commissie Werkgelegenheid

Commissie Sociaal-Economisch Beleid (SEB)

- **Schalkwijk, Marten (Voorzitter)**
- Lachman, Daniël (Vice Voorzitter)
- Ramsingh, Fred
- Zunder, Albert
- Haakmat, Jan
- Fong Poen, Imro
- Caldeira, Winston
- Mungra, Subhas
- Proeve, Sigmund

Commissie Sociaal-Economische Planning (SEP)

- **Lachman, Daniël (Voorzitter)**
- Mungra, Subhas (Vice Voorzitter)
- Oedit, Ernesto
- Ferrier, Deryck
- Caldeira, Winston
- Schalkwijk, Marten
- Teltling, Marlon

Commissie Marktwerking

- **Teltling, Marlon (Voorzitter)**
- Chotkan, Sonny

SER-Interim Advies Werkgelegenheid

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD
(SOCIAL ECONOMIC COUNCIL SURINAME)
Adres: Regeringsgebouw 1^e Etage, Dr. S. Redmondstraat 118-120
E-mail: sociaaleconomischeraad2016@gmail.com
Voorzitter: imro.fongpoen@gmail.com, mobile 8857410

- Renardus, Marjorie
- Soekhlal, Rudy
- Jadnanansingh, Carlo
- Proeve, Sigmund
- Caldeira, Winston
- Lachman, Daniël

E Potentiële voedingsproducten met een groot effect bij importvervanging (uit Rapport Wiebers)

Top 9 potentiële agrarische producten	2018 Import in US\$ /jaar	Aandeel
1) kipdelen en slachtafvallen en hele kippen: 1500 arbeidsplaatsen	15,404,101	34.5%
2) vlees van runderen, varkens: US\$721736+ 462775:	1,184,511	3.4%
3) eetbareoliën: soja olie US\$5960595+ palmolie US\$966793 + plantaardige oliën US\$332866: palmolie+cocosolie: 1200 arbeidsplaatsen	7,260,253	16.2%
4) mais, sojaschroot (veevoeder component): voederrijst ter vervanging: 500 arbeidsplaatsen	4,664,629	10.5%
5) uien, aardappelene.d.: 200 arb pl.	3,315,874	9.5%
6) groenten: gering	2,016,620	5.7%
7) tomatenketchup: gering	727,451	2.1%
8) melkproducten(melkpoeder \$ 8 Mln/jr); <i>SER-Interim Advies Werkgelegenheid</i>	10,000,000	22.4%

